

Minnesanteckningar Samordningsforum 23 april

Inledning

Peter Fredriksson, generaldirektör Skolverket, inleder och hälsar välkommen.

Cecilia Tisell, konsumentombudsman och generaldirektör Konsumentverket, berättar om nätverket, dess historia och verksamhet.

(Bilaga 1 Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor)

Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor utgår från barnkonventionen och fokuserar på barnets rättigheter. Det har funnits i åtta år och har sitt ursprung i ett samarbete kring barns skulder. Samarbetet gav goda resultat och Konsumentverket initierade därför ett utökat samarbete som så småningom utmynnade i myndighetsnätverket.

Konsumentverket, Barnombudsmannen, MUCF och Skolverket utgör den så kallade beredningsgruppen, som bl.a. förbereder Samordningsforum. Ordförandeskapet roterar och för närvarande är det Skolverket som är ordförande och även tillhandahåller sekretariatsfunktion till nätverket.

Samordningsforum äger rum två gånger per år och består av myndigheternas chefer och ytterligare en person från myndigheten. Vid dessa möten informeras om och diskuteras olika aktuella frågor och pågående arbete för barn och unga inom nätverket och på myndigheterna.

Till nätverket finns flera arbetsgrupper, eller ämnesgrupper, med ytterligare arbetsgrupper knutna till sig. Inom dessa grupperingar samlas olika myndigheter utifrån en viss ämnesfråga som man vill samarbeta mer kring. En myndighet har övergripande ansvar för respektive ämnesgrupp.

Information om nätverket finns på Barnombudsmannens webb www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/om-oss/myndighetsnatverket-for-barn--och-ungdomsfragor/

MUCF har sammanställt en ny version av publikationen ”Vem gör vad - Myndigheters insatser för barn och unga”, som beskriver 30 myndigheters insatser för barn och unga. Publikationen finns på MUCF:s hemsida <https://www.mucf.se/publikationer/vem-gor-vad>

De närvarande vid Samordningsforum presenterade sig själva.

(Bilaga 2 Anmälda deltagare)

2018-05-02

2 (5)

Forte: Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor, med fokus på ojämlikhet

(Bilaga 3 Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor, med fokus på ojämlikhet)

Disa Bergnehr beskrev bakgrunden till rapporten och uppdraget och redogjorde för resultaten. Rapporten ger en lägesbild för levnadsvillkoren för barn i Sverige inom en rad olika områden.

- Boende
- Ekonomiska villkor
- Utbildning
- Sysselsättning
- Hälsa och socioekonomisk status
- Fritid
- Brottslighet och utsatthet för brott

Barn och unga med generellt sämre förutsättningar är de som lever i familjer med låg socioekonomisk status, med ensam förälder, i hushåll beroende av försörjningsstöd, som är dygnsplacerade av socialtjänsten eller har andra kontakter med socialtjänsten, som har utrikesfödda föräldrar samt de som missbrukar narkotika. Disa Bergnehr pekar på en rad frågeställningar kopplade till vad som kan göras för att främja lika villkor. Rapporten i sin helhet finns här:

<https://forte.se/publikation/ungdomars-och-unga-vuxnas-levnadsvillkor/>

Skolverkets likvärdighetsrapport och arbetet med skolsegregation

(Bilaga 4 Bildpresentation från Skolverket)

Jonas Sandqvist redogjorde för vad Skolverkets rapport Analyser av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor, den s.k. Likvärdighetsrapporten, visar. Rapporten visar en ökad skolsegregation utifrån socioekonomisk bakgrund. Ökningen är större i stora kommuner än i små. En ökad segregation utifrån migrationsbakgrund kan också påvisas även om den minskat de senaste åren. Det har också skett en ökning av resultatskillnaderna mellan skolor, vilket kan till stor del förklaras med ökad skolsegregation, dvs att eleverna i högre grad sorterats på skolor utifrån sina förutsättningar. Skolverket känner en oro för att det blivit ökade kvalitetsskillnader mellan skolor. Skolornas sammansättning har fått en ökad betydelse för elevers resultat. Det finns en risk att detta kan bero på större svårigheter att rekrytera (och behålla) lärare och rektorer till skolor med svårare förutsättningar, något som kan förstärkas med en ökande lärarbrist. Rapporten i sin helhet finns här: https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwt-pub%2Fws%2Fskolbok%2Fpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3927

Anna Ambrose beskrev hur Skolverket, utifrån rådande problembild, arbetar med skolsegregation. Det har varit ett av tre prioriterade områden. De andra två är lärartillförsel och skolans organisation och styrning. Under våren har en arbetsgrupp på

Skolverket kartlagt vad 27 huvudmän, fristående och kommunala gör för att förhindra och motverka skelsegregation. Arbetet har resulterat i några övergripande lärdomar, bland annat vikten av att organisera arbetet och utvärdera de insatser som görs. Samtliga lärdomar kommer att presenteras i en PM i slutet av maj tillsammans med förslag för Skolverkets fortsatta arbete för att stödja huvudmännen i arbetet med att förebygga och motverka segregation.

MUCF ger ett nordiskt perspektiv

(Bilaga 5 Nabo - Ungas sociala inkludering i Norden)

Jeff Jonsson presenterade det treåriga Naboprojektet som MUCF startat med finansiering av Nordiska ministerrådet. Projektet handlar om ungas sociala inkludering i Norden. Med hjälp av intervjuer och samtal i fokusgrupper med unga i nordiska länderna ska man hitta problem och utmaningar men också förslag på lösningar. Resultaten kan publiceras i rapporter för vidare spridning.

Avslutningsvis visade Jeff Jonsson en bild av ungas politiska engagemang. Samordningsforum diskuterade krav och förväntningar på delaktighet hos unga och hur man idag definierar vad det innebär att vara politiskt aktiv – är det att vara medlem i ett parti eller är det t.ex. att engagera sig och mobilisera sig i vissa frågor och sprida information via sociala medier?

Läs mer här: <https://www.mucf.se/nabo>

BO:s årsrapport 2018: Utanförskap, våld och kärlek till orten

(Bilaga 6 Bildpresentation BO)

I sin årsrapport utgår BO från olika fokusområden. För 2018 handlar det om barn i utsatta kommuner och förorter. BO Anna Karin Hildingson Boqvist beskrev bakgrunden till årsrapporten, metod och urval och dess innehåll. Det är barn och unga som besvarat frågorna. De har även varit med och utformat enkäten. Ett genomgående resultat är att de som svarat förhåller sig till våld i sin vardag, de upplever att vuxna har låga förväntningar på dem och de känner en kärlek till platsen där de bor. Skolan beskrivs som oerhört viktig, liksom betydelsen av delaktighet och fritid.

Utifrån rapporten har BO ett antal förslag på åtgärder:

- Säkerställa barnets rätt till skydd från våld, kränkningar och trakasserier
Anta en samlad nationell handlingsplan för att motverka våld mot barn
- Säkerställ likvärdig utbildning för alla barn
Säkerställ kontinuitet och kvalitet i barnets lärande
Skriv in i läroplanerna att alla skolor och förskolor ska informera barn och vårdnadshavare om den hjälp och det stöd barn har rätt till
Stärk studie- och yrkesvägledningen i utsatta kommuner och förorter

2018-05-02

4 (5)

- Stärk barnens rätt till delaktighet och en meningsfull fritid
- Säkerställ jämförbar statistik över barns levnadsvillkor
- Säkerställ att barn har likvärdig tillgång till fritidsaktiviteter oavsett kön, bakgrund och bostadsort
- Skapa lokala forum för inflytande där barn kan söka medel för att förverkliga egna projekt och aktiviteter

Rapporten i sin helhet finns här: <https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/publikationer/arsrapporter/utanforskning-vald-och-karlek-till-orten-2018/>

Samordningsforum diskuterade hur barn kan involveras och var delaktiga. Det finns många initiativ på olika nivåer men det saknas ett samlat grepp på övergripande nivå. Därefter samtalade samordningsforum i grupper om vad som kan göras för att skapa mer jämlika villkor för barn och unga i Sverige och vem som har vilket ansvar. I den efterföljande redovisningen framkom följande:

- Bostadssituationen, byggandet av bostäder och förutsättningarna
- Genomföra maktsamtal med unga
- Unga upplever att vuxna har låga förväntningar på dem. Kan nätverket göra något så att vuxna har rätt förväntningar när man står inför unga
- Kan myndigheterna uttala gemensamma ståndpunkter och paketera olika bilder gemensamt? Det är kraftfullt om 25 myndigheter säger samma sak och succesivt ger samma bild till olika aktörer, t.ex. ge en samfällid bild till riksdag, regering och på kommunal nivå.
- Ge myndigheternas bild och tänkbara konsekvenser.
- Det finns många nätverk där tjänstemän på myndigheterna träffas men Samordningsforum ännu bättre eftersom generaldirektörerna deltar och det blir lättare att föra goda idéer vidare.
- Nätverket kan förfina och fördjupa problembilder.
- Det är viktigt att få veta vad andra myndigheter gör för att kunna initiera samarbeten och kunna ta del av varandras metoder.
- Hopp - hur kan man förmedla och bidra till känslan av hopp? Det behövs saklig information till ungdomar t.ex. inför skolval. Kan myndigheterna hjälpa till och stödja på det sättet?
- Prao är ett bra exempel på viktigt sätt för unga att få veta mer om livet efter skolan och träffa andra vuxna. Tar statliga myndigheter emot praoelever? Här skulle nätverket kunna samverka och göra lika genom att bjuda in skolor att låta eleverna praktisera på respektive myndighet.
- SKL är en relevant aktör.
- Myndigheterna har olika uppdrag men viktigt att man tar in de ungas röster.
- Vi har många mätningar och resultat men är dåliga på att använda all kunskap vi har.

Myndighetsnätverkets arbetsgrupper/ämnesgrupper

Lena Nyberg, GD MUCF, berättade om de diskussioner beredningsgruppen haft kring arbetsgrupperna - eller ämnesgrupperna som de ursprungligen kallades. I den skiss över myndighetsnätverket som finns på BO:s webb är de blå elipserna ämnesgrupper och de orange utgör egentligen arbetsgrupper där mer konkreta insatser har gjorts. Beredningsgruppen tror att några grupper inte längre fungerar eller är verksamma, en del har oklar roll och känns inte längre lika angelägna. Frågan till Samordningsforum är om det är dags att avveckla några grupper (som kan återupptas igenom behov finns) och rensa bland grupperna. Samordningsforum diskuterar vad man vill med grupperna och vilka frågor de ska hanteras. Det rådde enighet om att grupperna behöver ses över men lite olika åsikter om vilka grupper som ska finnas. Bland nuvarande grupper finns en del som fungerar mycket väl och som bör få finnas kvar. Andra kan klustras ihop och ingå i ett övergripande ämnesområde.

Hur grupperna ska styras, beredningsgruppens ansvar och gruppernas koppling till nätverket diskuterades också. Det finns ingen egentlig motsättning i att det inom myndighetsnätverket finns grupperingar med egna nätverk som vill arbeta med vissa frågor. De kan med jämna mellanrum återrapportera till Samordningsforum och beredningsgruppen har kvar sin samordnande funktion för myndighetsnätverket.

Flera olika förslag och grupperingar framförs. Det slutliga förslaget presenterad i bilaga 7 Förslag på arbetsgrupper. Inom angivna grupper finns utrymme för olika frågor. Genomgående för alla grupper är att barnrättsperspektiv och ungdomsperspektiv ska vara integrerat. Beredningsgruppen återkommer med vilka grupper man känner behov av att knyta till sig. Grupperna är i övrigt fria att samordna sig och verka utefter behov, men bör återkoppla regelbundet till Samordningsforum. Beredningsgruppen återkommer också med förslag på nästa steg och vilken återkoppling på förslaget man önskar från myndighetsnätverket.

(Bilaga 7 Förslag på arbetsgrupper)

Anmälda till Samordningsforum 23 april

Andrea Gidoff Grahn, sektionschef	Arbetsförmedlingen
Eva Wedenberg, verksamhetssamordnare	Arbetsförmedlingen
Anna Karin Hildingson Boqvist, BO	Barnombudsmannen
Anders Sjelvgren GD	Boverket
Disa Bergnehr	Forte
Teresia Weinberg	Forte
Anita Forsnäsgråd, Skolasamordnare	Konsumentverket
Cecilia Tisell, KO, GD	Konsumentverket
Lotta Brilioth Biörnstad, enhetschef	Kulturrådet
Ulla Nordström, avdelningschef	Livsmedelsverket
Ewa Thorslund, direktör	Medierådet
Malin Ekman Aldén, GD	Myndigheten för delaktighet
Maria Melin, processamordnare	Myndigheten för delaktighet
Magnus Larsson, GD	MTM
Jeff Jonsson, handläggare	MUCF
Berit Israelsson, handläggare	MUCF
Lena Nyberg, GD	MUCF
Maria Sundkvist, chef för inspektionsavd. i Lkp	Skolinspektionen
Anna Ambrose, undervisningsråd	Skolverket
Peter Fredriksson, GD	Skolverket
Nina Mimon, GD-sekreterare	Skolverket
Jonas Sandqvist, undervisningsråd	Skolverket
Karin Blomgren, samordnare för barn och unga	Socialstyrelsen
Åsa Karle, avdelningschef	SPSM
Fredrik Malmberg, GD	SPSM
Maj Eriksson Gothe, enhetschef	SCB

Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor

Cecilia Tisell

Generaldirektör, Konsumentverket

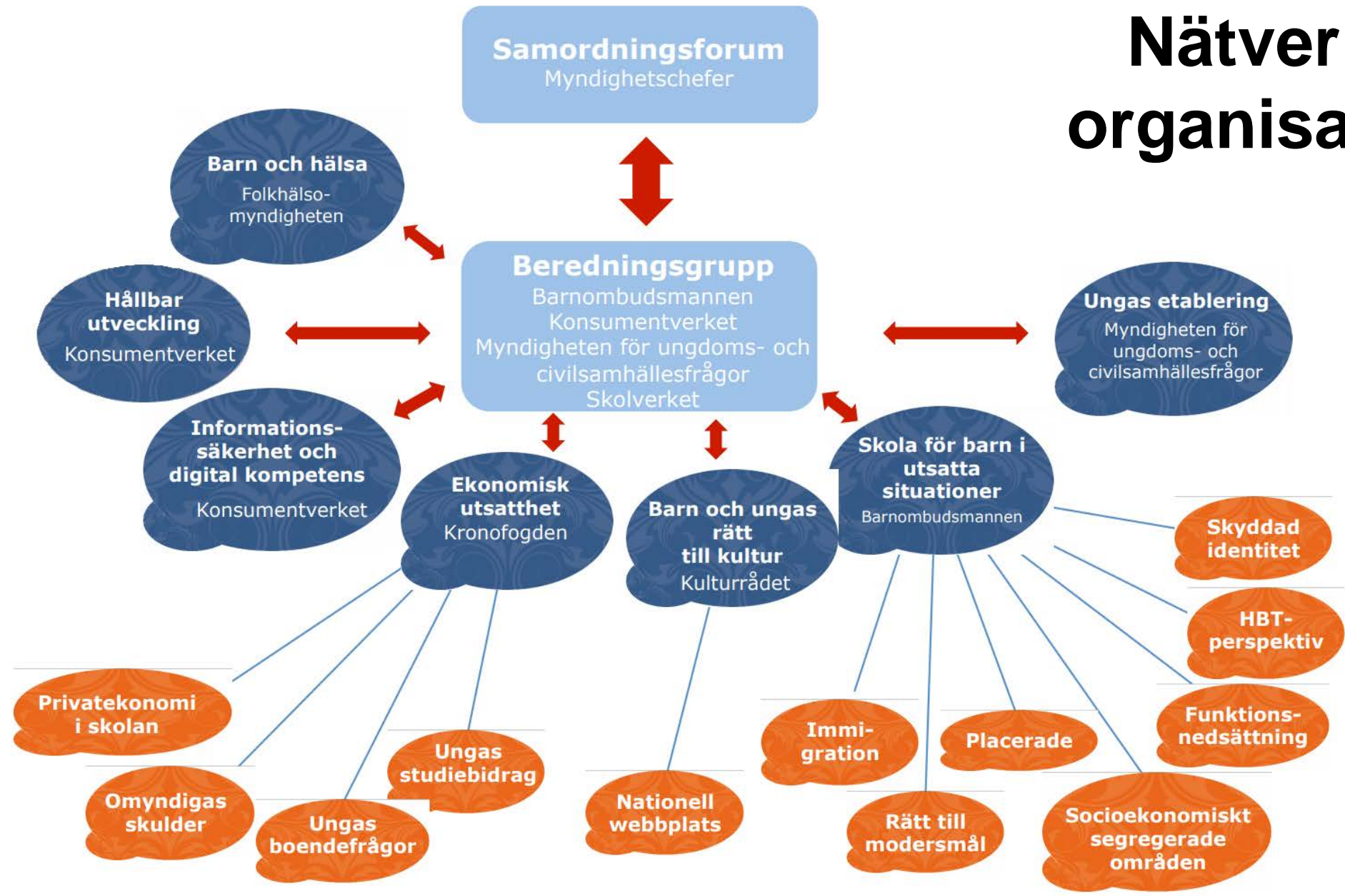

**Hur etablerades
nätverket?**

Nätverkets organisation

Samordningsforum 2018

- Arbetsförmedlingen
- Barnombudsmannen
- Boverket
- Centrala studiestödsnämnden (CSN)
- Diskrimineringsombudsmannen (DO)
- Energimyndigheten
- Finansinspektionen
- Folkhälsomyndigheten
- Konsumentverket
- Kronofogden
- Kulturrådet
- Livsmedelsverket
- Medierådet
- Migrationsverket
- Myndigheten för delaktighet (MFD)
- Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Myndigheten för tillgängliga medier (MTM)
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)
- Polismyndigheten
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Skolinspektionen
- Skolverket
- Socialstyrelsen
- Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)

Barnombudsmannen

Om oss

Uppdrag, organisation och arbetssätt

Målplan, årsredovisningar och regleringsbrev

Lag och förordning

Medarbetare

Lediga tjänster

Frågor och svar

Länktips

Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor

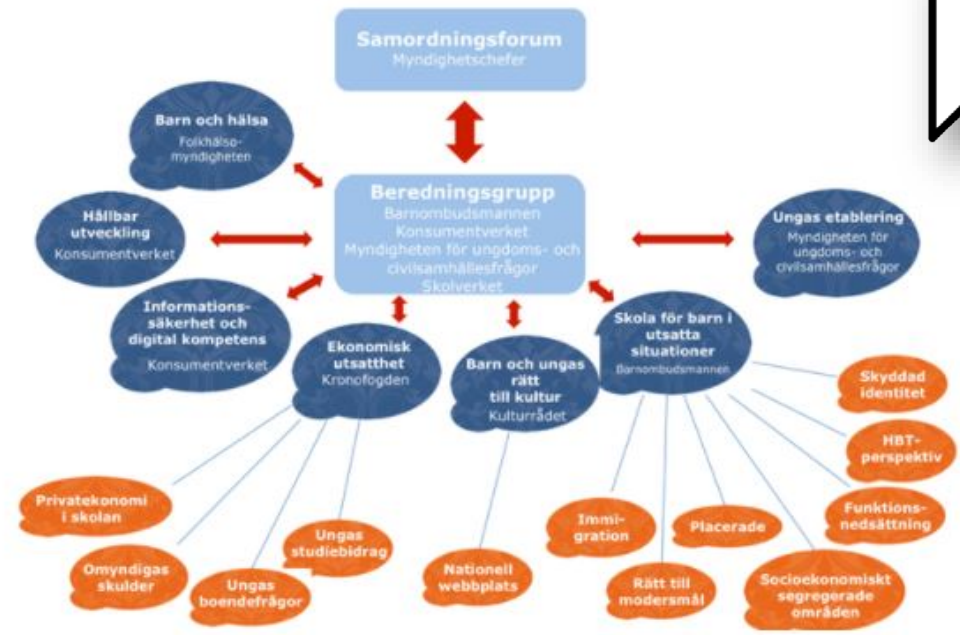
Arbetsgrupper

Beredningsgrupp

Samordningsforum

Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor

Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor utgår från barnkonventionen och fokuserar på barnets rättigheter. Genom samverkan vill de cirka 25 deltagande myndigheterna identifiera och samordna insatser som berör barn och unga.

mucf .se Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

VEM GÖR VAD?

30 MYNDIGHETERS INSATSER FÖR BARN OCH UNGA

ARBETSFÖRMEDLINGEN • ARBETSMILJÖVERKET • ARVSPONDEDELEGATIONEN
BARNOMBUDSMANNEN • BOVERKET • CENTRALA STUDIESTORSHÄNDDEN
DATAINSPEKTIONEN • DISKRIMINERINGSOMBUDESMANNEN • FÄMNINGSTIEN
FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN • FÖRSÄKRINGSKASSAN • KONSUMENTVERKET
KRONOFOGDEN • KULTURFÄDET • LANSSTYRELSENA • MIGRATIONSVÄRKET
MYNDIGHETEN FÖR DEFÄKTIGHET • MYNDIGHETEN FÖR FAMILJERÄT OCH FÖRÄLDRASAMSTYDD
MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP
MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER
MYNDIGHETEN FÖR UNGDOMS- OCH CIVILSAMHÄLLESFRÅGOR
NÄMNDEN FÖR HEMSLÖSFRÅGOR • POLISMÄNDIGHETEN • SCA
SKOLINSPEKTIONEN • SKOLVERKET • SOCIALSTYRELSEN
STATENS MEDIERÅD • TILLVAXTSVERKET • VALMYNDIGHETEN

Lästips!

” Nu kan vi, med gemensamma krafter, hjälpas åt att blicka framåt och fortsätta utveckla vår samverkan för barn och ungas bästa.

Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor, med fokus på ojämlikhet

Disa Bergnehr
Docent, Avdelningen för socialt arbete
Jönköping University

Lika villkor?

Jämlikhet och jämlika villkor betyder att alla barn och unga har samma möjligheter att utvecklas, klara skolans kunskapsmål, vara vid god hälsa och uppnå sin fulla potential.

Är Sverige ett jämlikt land i denna bemärkelse?

Hur ser levnadsvillkoren ut för barn i Sverige, och hur skiljer de sig?

Boende

- Drygt 30% av de 12-18 år har separerade föräldrar
 - Vanligast är att bo bara eller mest med mamma
 - Det är mindre vanligt med växelvis boende jämfört med yngre barn
- Majoriteten bor i småhus.
- Utrikes födda, och barn till ensamstående föräldrar, bor i huvudsak i flerfamiljshus och i hyresrätt
 - Trångboddhet vanligare
 - Hemlöshet vanligare
- Många i åldrarna 16-24 år bor kvar i föräldrahemmet men många har också flyttat hemifrån
 - Runt 16% bor i ensamhushåll
 - 9% av männen 13% av kvinnorna bor med partner

Ekonomiska villkor

- 27% av barnen som bor med ensamstående förälder lever med låg ekonomisk standard
- 29% av barnen med en eller två föräldrar födda utrikes lever med låg ekonomisk standard
- Drygt 50% av barnen som bor med ensamstående förälder och har minst en förälder född utrikes lever med låg ekonomisk standard
- 2% av barnen med två föräldrar födda i Sverige som bor ihop lever med låg ekonomisk standard
- 7% av barnen lever i hushåll beroende av försörjningsstöd, och nästan 7% i åldrarna 18-24 uppbär försörjningsstöd

Utbildning

- Majoriteten barn och unga trivs och känner sig trygga i skolan
- Samband skolresultat och hälsa
- Skolan lyckas inte med sitt kompensatoriska uppdrag – följande grupper har förhöjd risk att inte nå skolans kunskapsmål:
 - Barn med utländskt ursprung – särskilt pojkar
 - Barn med funktionsnedsättning
 - Barn från fattiga hem
 - Barn med svåra hemförhållanden
 - Barn placerade i dygnsvård av socialtjänsten

Sysselsättning

- Många elever och studenter har extra- och feriearbeten
- Ca 4% av de 15-19 år varken arbetar eller studerar
- Ca 9% av de 20-24 år varken arbetar eller studerar
 - Överrepresenterade är utrikes födda, personer med funktionsnedsättning, personer med kort utbildning samt personer boendes i socioekonomiskt utsatta områden
- Arbetslösa ungdomar och unga vuxna uppvisar högre grad av både fysiska och psykiska hälsoproblem

Hälsa och socioekonomisk status

- Låg socioekonomisk status påverkar hälsan negativt
 - Ungdomar från hem med låg SES uppvisar fler riskbeteenden och lägre grad av hälsofrämjande beteende
 - Ökad risk för dödlighet på grund av olycka eller självmord, att drabbas av sexuellt och fysiskt våld, och att vårdas för självförvållande skador
 - Ökad risk för missbruk, ångest, depressioner och psykoser
 - Ökad risk för att misslyckas i skolan
 - Ökad risk för att diagnostiseras med ADHD och ASD
 - Ökar risk för att placeras i dygnsvård av socialtjänsten

Hälsa

- Ungdomar med funktionsnedsättning uppger fler psykiska hälsoproblem än andra ungdomar
- Flickor med utländskt ursprung uppger en högre grad av hälsoproblem, oberoende familjens ekonomi
- Den som uppger sig ha goda relationer till föräldrar och vänner skattar högre på psykiskt välbefinnande
- Ungdomar som mobbar och/eller blir mobbade uppger i större utsträckning psykiska problem. Flickor och pojkar med utländskt ursprung är i större grad involverade i mobbning
- Ungdomar placerade i dygnsvård har sämre fysisk och psykisk hälsa, genom hela livet, jämfört med de som vuxit upp i föräldrahemmet

Fritid

- Majoriteten ungdomar och unga vuxna idrottar regelbundet
 - Ekonomiska resurser påverkar möjligheten att delta i organiserade fritidsaktiviteter
 - Funktionsnedsättning kan utgöra ett hinder för att delta i vissa aktiviteter, särskilt oorganiserade sådana
- Många unga vuxna har tillgång till fritidshus eller semesterresa
- Fritidsgårdar i socioekonomiskt utsatta områden kan erbjuda aktiviteter och vuxenrelationer som hemmet inte alltid kan erbjuda
- Fritiden kan vara begränsade för barn och ungdomar placerade på HVB

Brottslighet och utsatthet för brott

- Hälften av ungdomarna i årskurs 9 uppger att de någon gång begått en brottslig handling, och nästan lika många att de någon gång blivit utsatta för brott
- För den som lever i en familj med låg socioekonomisk status ökar risken att bli utsatt för brott (inklusive mobbning) och att känna sig otrygg i bostadsområdet
- Ungdomar som bor i utsatta område uppger kriminellt beteende i högre grad än andra ungdomar
- Pojkar begår mer brott än flickor, men flickor och unga kvinnor är mer utsatta för brott
- Unga med utländsk bakgrund är överrepresenterade i brottsregistret

Barn och unga med generellt sämre förutsättningar

- Barn och unga som lever i familjer med låg socioekonomisk status
- Barn och unga som lever i hushåll beroende av försörjningsstöd
- Barn och unga som är dygnsplacerade av socialtjänsten eller har andra kontakter med den sociala barnavården
- Barn och unga som lever med en ensamstående förälder (mamma)
- Barn och unga till utrikes födda föräldrar
- Barn och unga som missbrukar narkotika

Att främja lika villkor

- Hur kan vi verka för att levnadsstandarden höjs för de som lever med små ekonomiska resurser?
- Hur kan vi möjliggöra att alla ungdomar och unga vuxna erbjuds liknande fritidsaktiviteter?
- Hur ska vi organisera skolan och utveckla dess verksamhet så att det kompensatoriska uppdraget bättre kan nås?
- Hur kan vi skapa, och motivera till, meningsfull sysselsättning (arbete, studier) för de med kort utbildning?
- Hur kan vi främja inflytande och uppmuntra till delaktighet?

Tack!

Referens: Forte (2018). *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige. En kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet*. Stockholm: Forte.

disa.bergnehr@ju.se

https://www.researchgate.net/profile/Disa_Bergnehr

Skolsegregation

RAPPORT 467
2018

Analys av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor

En kvantitativ studie av utvecklingen över tid i slutet av grundskolan

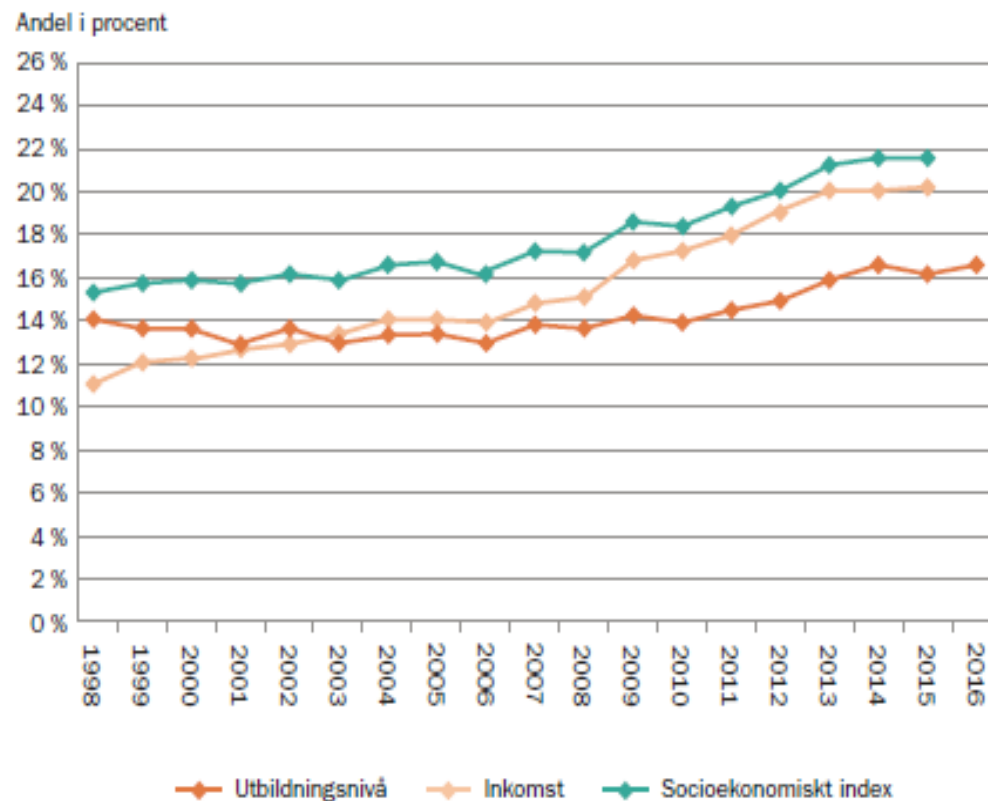

Skolverket

Skolverket

Socioekonomisk skolsegregation.

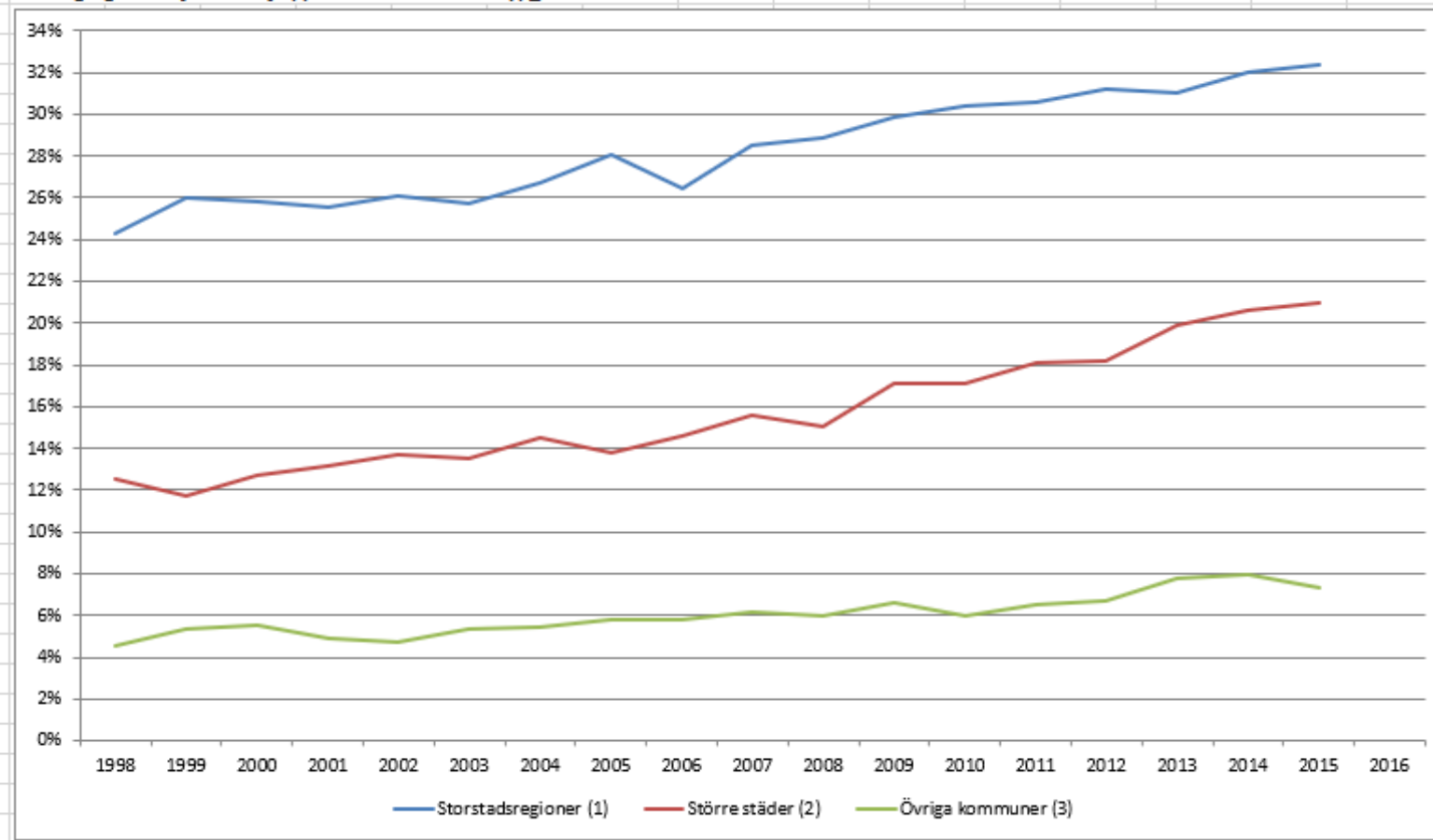
Figur 3.1 Skolsegregation utifrån socioekonomisk bakgrund, mätt med socioekonomiskt index, föräldrarnas utbildningsnivå och föräldrarnas inkomster.*

* Skolsegregationen mäts med variansdekomposition och uttrycker andelen av den totala variationen i variabeln som kan förklaras med hur mycket skolorna skiljer sig i sin genomsnittliga nivå i samma variabel. I analysen ingår samtliga elever med personnummer samt föräldrars utbildningsnivå, inkomst och bidragstagande (de variabler som ingår i det socioekonomiska indexet). Viktat för skolstorlek.

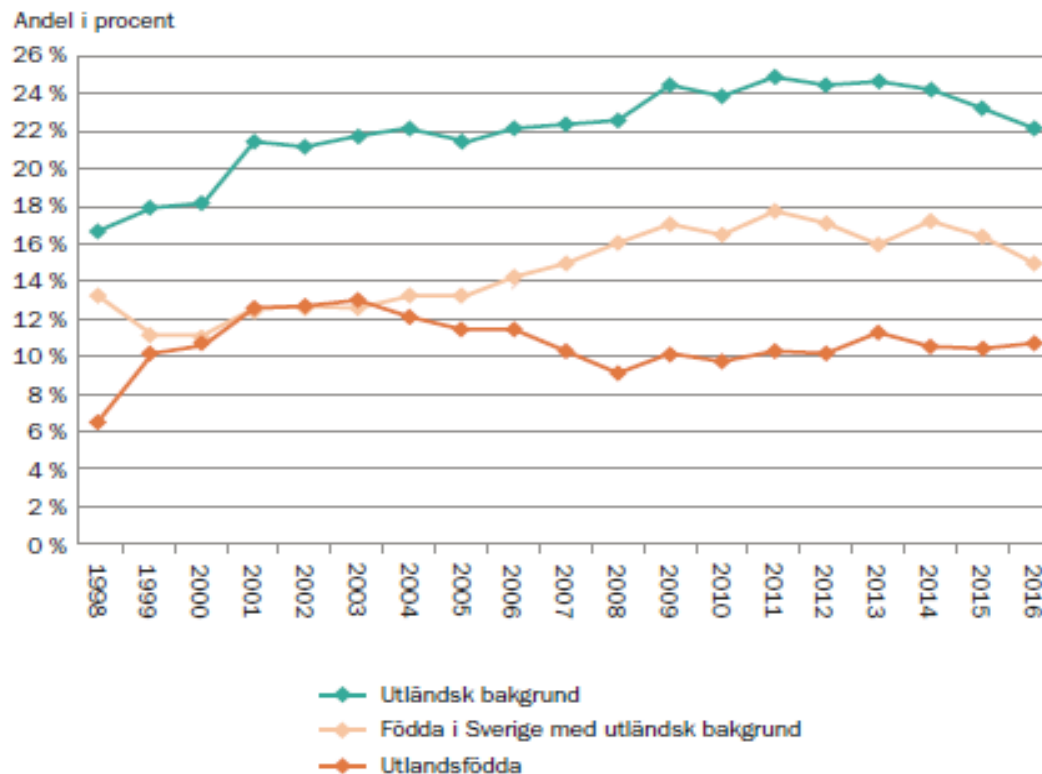
Uppdelat på kommuntyper

Skolsegregation i [socindex] uppdelat efter kommuntyp_3kat.

Uppdelat efter migrationsbakgrund

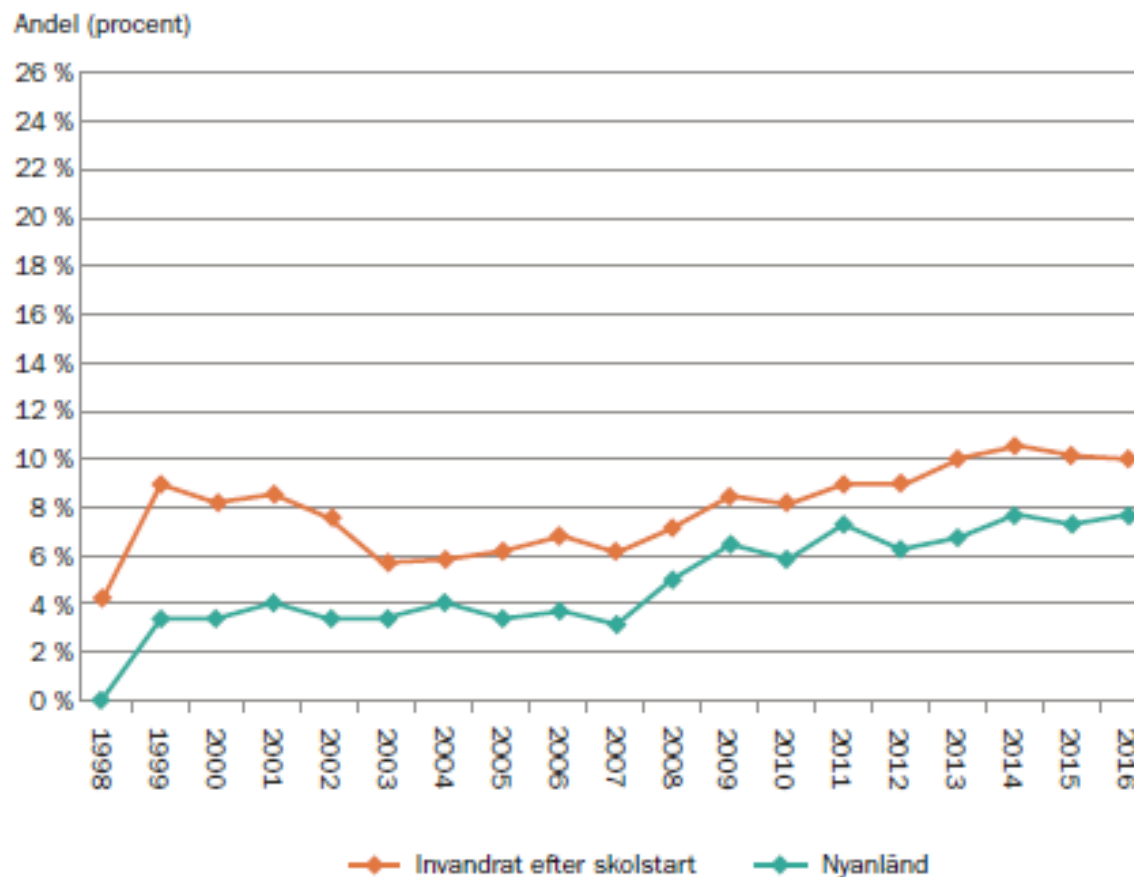
Figur 3.2 Skolsegregation utifrån migrationsbakgrund. Elever med någon form av utländsk bakgrund, elever födda i Sverige med utländsk bakgrund och utlandsfödda elever.*

* Skolsegregationen mäts med variansdekomposition och uttrycker andelen av den totala variationen i variabeln som kan förklaras med hur mycket skolorna skiljer sig i sin genomsnittliga nivå i samma variabel. I analyserna ingår bara elever med personnummer och där det finns uppgift om migrationsbakgrund samt föräldrars utbildningsnivå, inkomst och bidragstagande (de variabler som ingår i det socioekonomiska indexet). Viktat för skolstorlek.

B3.1 Skolsegregation utifrån nyanlända respektive elever som invandrat efter skolstart

Figur B3.1 Skolsegregation utifrån nyanlända elever respektive elever som invandrat efter skolstart.*

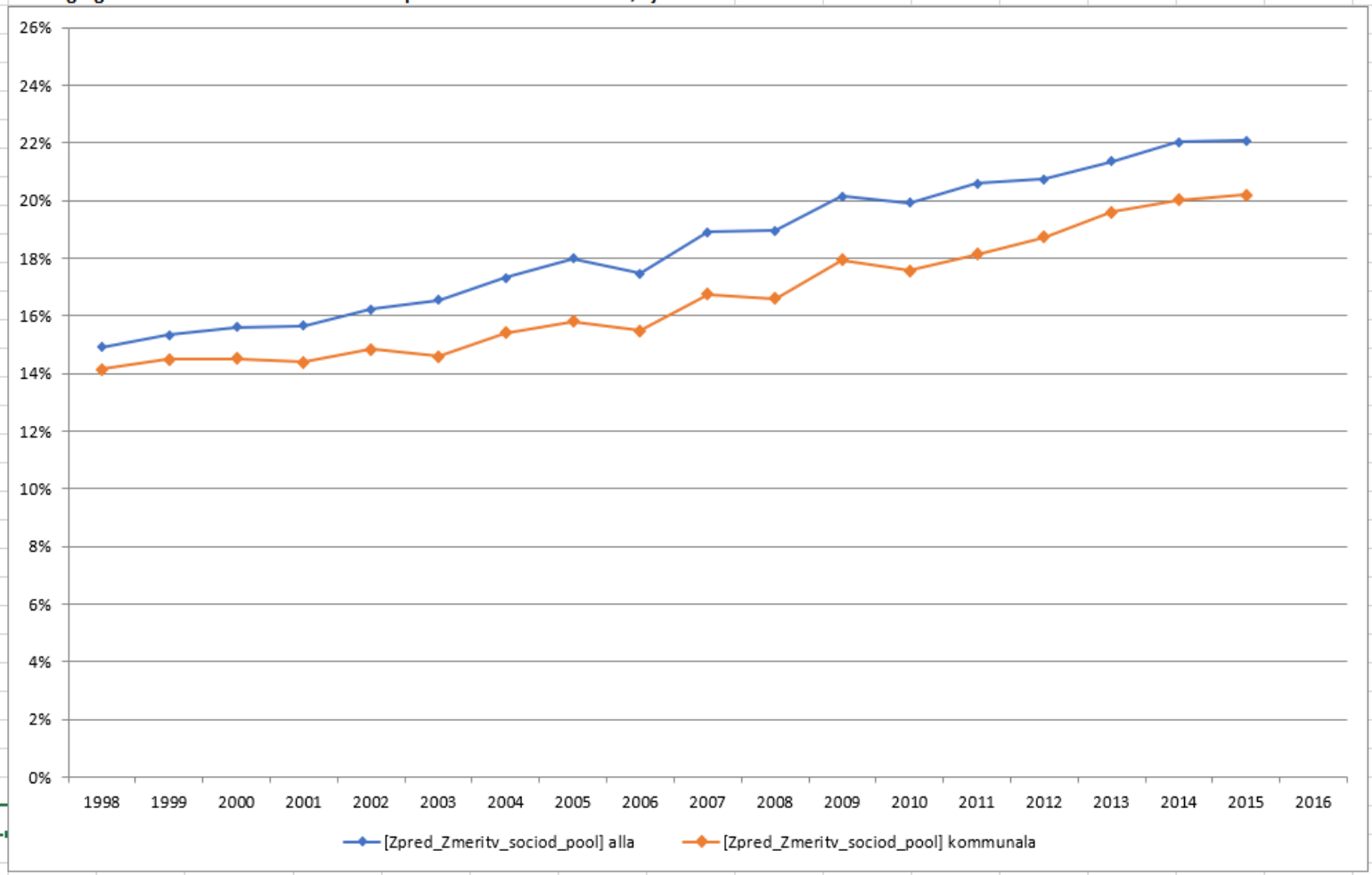

* Data är viktat efter skolstorlek. Med nyanländ menas att elever invandrat under de senaste 4 åren i förhållande till avgångsåret. Med elever som invandrat efter skolstart menas elever som invandrat efter 7 års ålder.

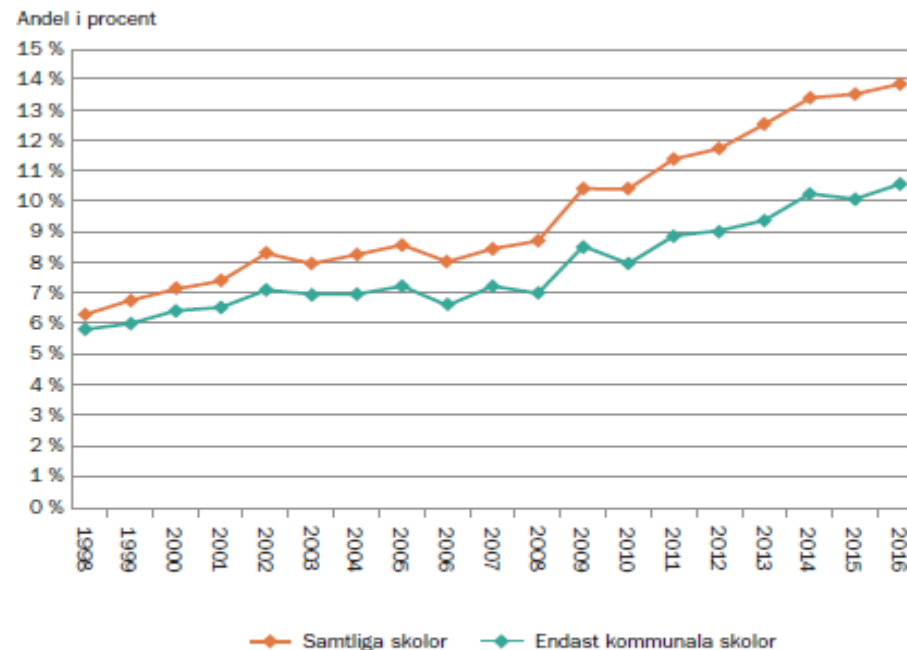
Leder skolval och fristående skolor till ökad skolsegregation?

Skolsegregation i socioindex för alla skolor respektive kommunala skolor, ej viktat

Resultatskillnader mellan skolor

Figur 4.1 Mellanskolvariation i meritvärde för samtliga skolor respektive enbart kommunala skolor.*

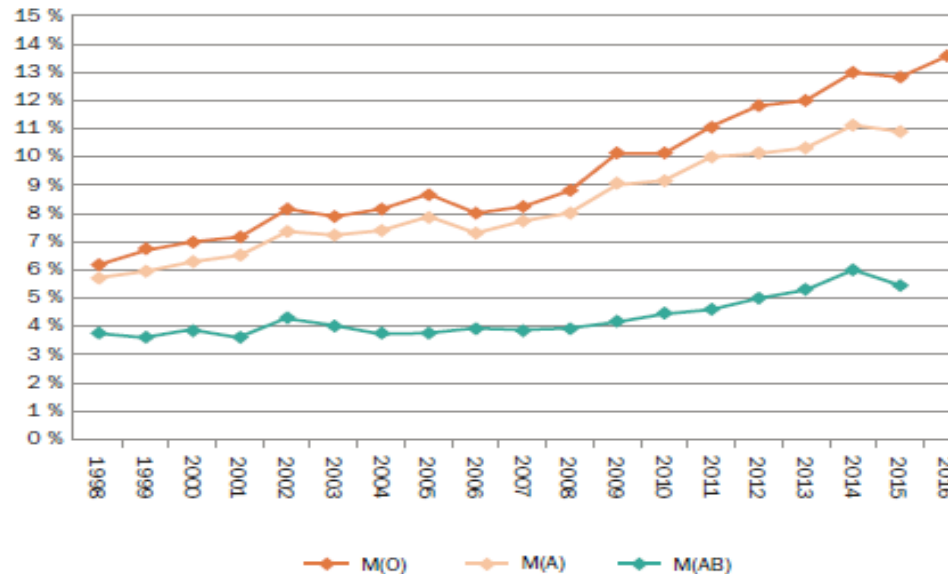
* Mellanskolvariationen är mätt med variansdekomposition i det årsvis standardiserade meritvärdet. Den uttrycker andelen av den totala variationen i det standardiserade meritvärdet som kan förklaras med hur mycket skolorna skiljer sig i sin genomsnittliga nivå i samma variabel. Skolorna är viktade efter skolstorlek. Samtliga elever med personnummer ingår i analysen.

Förklaring till ökad mellanskolvariation

Figur 4.3 Återstående mellanskolvariation efter att hänsyn tagits till elevers bakgrund.*

Andel i procent

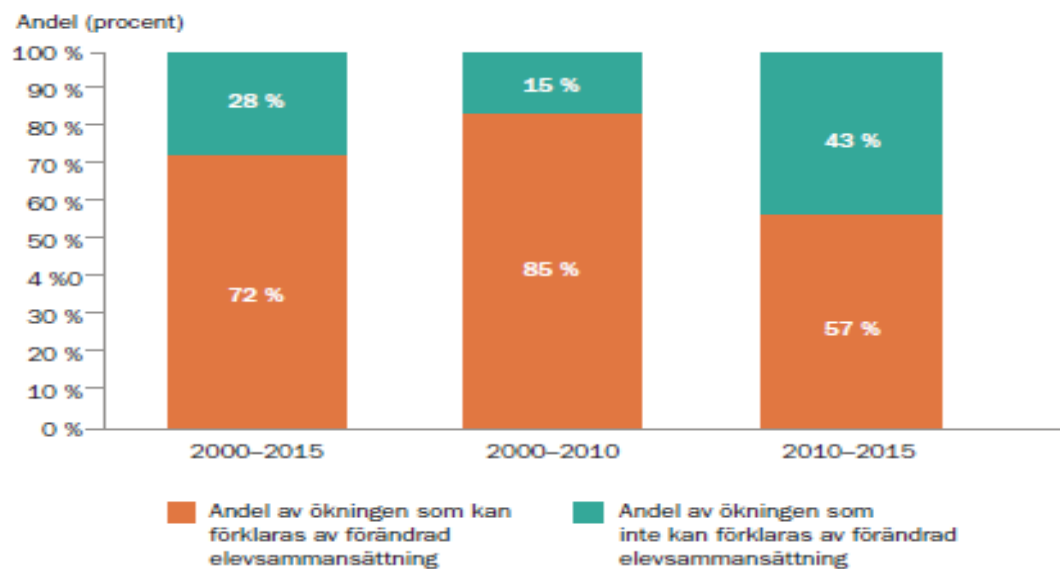
* M(O): Mellanskolvariation utan kontroll för elevers bakgrund. M(A): Mellanskolvariation efter kontroll för elevers kön och migrationsbakgrund. M(AB): Mellanskolvariation efter kontroll för elevers kön, migrationsbakgrund och socioekonomiska bakgrund.

* I analysen ingår bara de elever som har personnummer och där vi har registeruppgifter om migrationsbakgrund samt föräldrarnas utbildningsnivå, inkomst och grad av bidragstagande. I modell M(A) ingår förutom kön och migrationsbakgrund även variabler som indikerar om eleven är yngre respektive äldre än typåldern för respektive årskull. I modell M(AB) baseras den socioekonomiska bakgrunden på det socioekonomiska indexet som i sin tur baseras på föräldrarnas utbildningsnivå, inkomst och grad av bidragstagande. Tidsserien för M(A) respektive M(AB) är begränsad till 2015, eftersom variablerna inkomst och bidragstagande bara är tillgängliga fram till 2015. Data viktat för skolstorlek.

Figur 4.4 Andel av ökningen i mellanskolvariation som kan förklaras av ökad skolsegregation.*

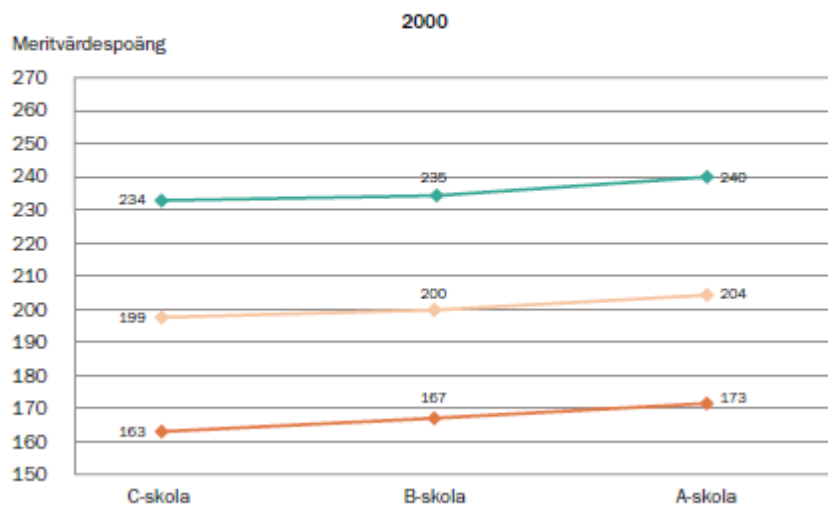
* Andel av ökningen som kan förklaras av skolors sammansättning i migrationsbakgrund, kön, om eleven är yngre eller äldre än typåret samt socioekonomisk bakgrund (bestående av föräldrarnas utbildningsnivå, inkomst och grad av bidragstagande).

Observera att i den förklarade andelen ingår även eventuell ökad betydelse för resultaten av dessa variabler. Eftersom kapitel 2 visade att betydelsen av socioekonomisk bakgrund ökat över tidsperioden, så bidrar denna ökning också till att förklara en del av ökningen i mellanskolvariation över samma tidsperiod.

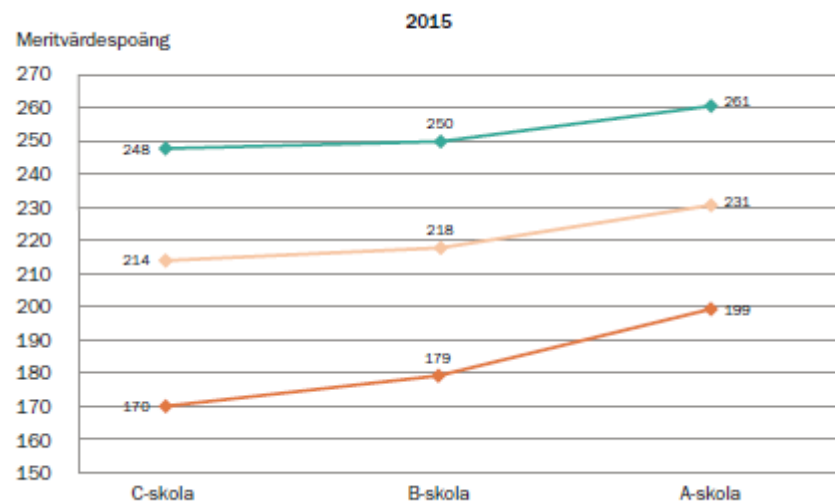

Betydelsen av sammansättning

Figur 4.5a-b Genomsnittligt meritvärde beroende på elevens socioekonomiska bakgrund i kombination med skolans socioekonomiska sammansättning, 2000 respektive 2015.*

- ◆ Elevgrupp A (mest fördelaktig socioekonomisk bakgrund)
- ◆ Elevgrupp B (genomsnittlig socioekonomisk bakgrund)
- ◆ Elevgrupp C (minst fördelaktig socioekonomisk bakgrund)

* Eleverna är indelade efter de 25 procent med lägst, 50 procent mitten respektive 25 procent med högst socioekonomiskt index. Skolorna är indelade efter de 25 procent skolor med lägst, 50 procent mitten respektive 25 procent högst genomsnittligt socioekonomiskt index. I analyserna ingår endast elever med personnummer och där det finns uppgift om föräldrars utbildningsnivå, inkomst och bidragstagande (de variabler som ingår i det socioekonomiska indexet).

Definition

- Skolsegregation innebär att elever med liknande bakgrund (socioekonomisk- och migrationsbakgrund) går på samma skolor.
- Det riskerar att leda till skillnader i resultat och kan ge negativa effekter för både elever och skolan som helhet.

Risker med skolsegregation?

- att elever med en liknande bakgrund i allt högre grad går på samma skolor,
- att utbildningskvalitén riskeras på skolor med sämre förutsättningar om lärare och rektorer söker sig till skolor med bättre förutsättningar,
- att mer progressiv resursfördelning inte klarar att kompensera för den ökande skolsegregationen,
- att negativa kamrateffekter och låga lärarförväntningar kan följa i skolor med en negativ utveckling.

Skolverkets arbete

- Beskrivning av problembild
- Urval av huvudmän och inventering av åtgärder och arbetssätt
- Spridning och synliggörande av exempel
- Fortsatta rekommendationer

Övergripande lärdomar:

- Det är viktigt att arbeta långsiktigt, systematiskt och att utvärdera
- Att resursfördela och kompensera kan till viss del utjämna skillnader mellan skolor.
- Att omorganisera, bygga nytt eller lägga ned – kan vara sätt att skapa mer blandade skolor.
- Att arbeta med information, obligatoriskt skolval och mottagningsenheter kan vara ett sätt att informera föräldrar
- Att arbeta med studiero och skolans profil alternativt verka för att vara ”skolan mitt i byn” kan leda till en mer ”attraktiv skola”.

Fortsatt arbete

- Förslag på hur arbetet med skolsegregation kan bli en långsiktig del av Skolverkets skolutvecklingsinsatser
- Sprida exempel, i Almedalen och via konferenser

Frågor?

Tack för att du lyssnat.

Skolverket

Nabo – Ungas sociala inkludering i Norden

Jeff Jonsson, projektledare

jeff.jonsson@mucf.se

Social inkludering kan definieras som:

"en process genom vilken olika ansträngningar görs för att säkerställa lika möjligheter och rättigheter för alla, oavsett social identitet och geografisk hemvist, att vara fullt delaktiga i alla aspekter av det samhälleliga livet."

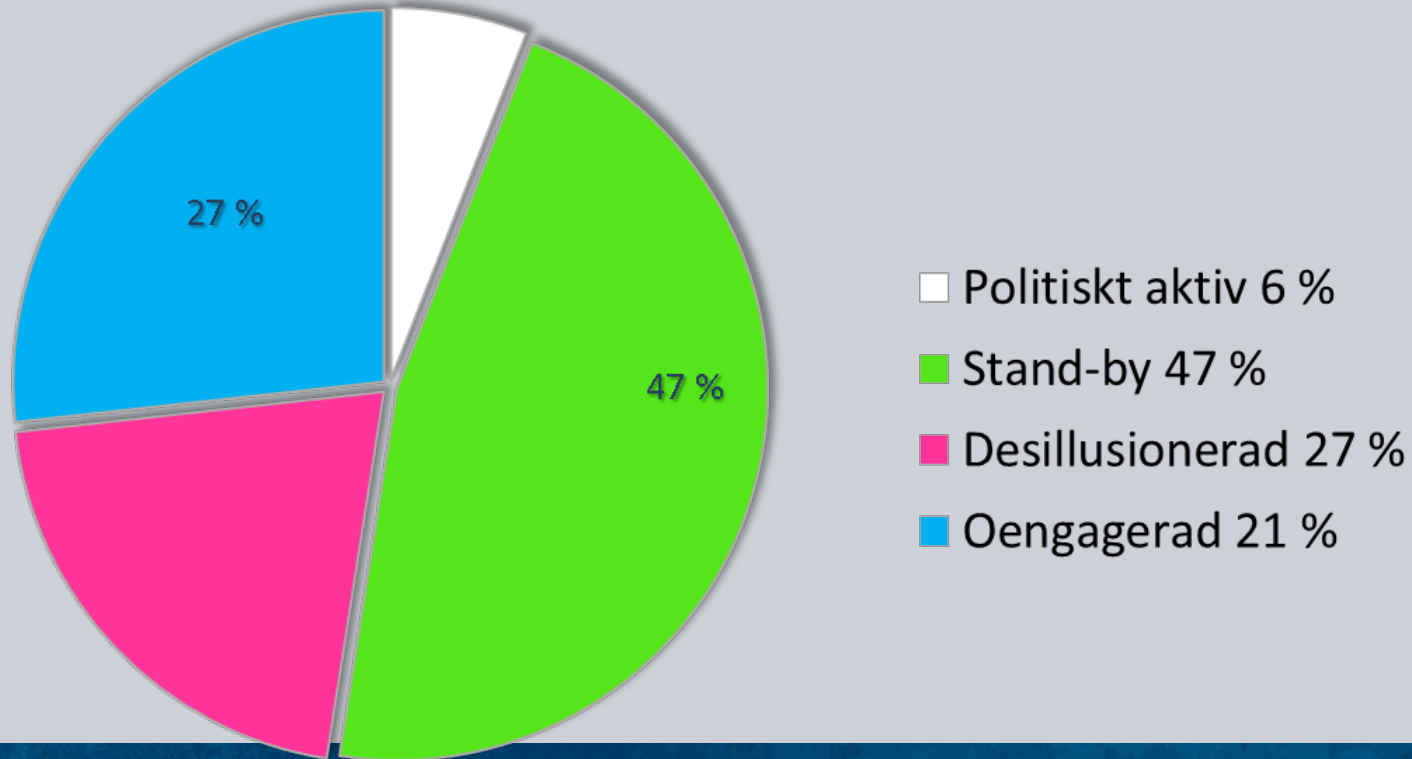
(jfr. European Commission 2004, United Nations 2009, World Bank, 2013).

RÖSTER FRÅN UNGA:

"I SLUTET AV DAGEN ÄR DET
DOM DÄRUPPE SOM BESTÄMMER."

Ungas politiska engagemang

Lästips:

För och med unga

Handbok om att integrera ett ungdomsperspektiv i verksamheten

Bredda normen

Unga hbtq-personers röster om att varken arbeta eller studera

Främmande är skrämmande

Ungas röster om våldsbejakande extremism

www.mucf.se/publikationer

mucf | Myndigheten för ungdoms-
.se | och civilsamhällesfrågor

facebook.com/mucf.se

twitter.com/ungciv

Utanförskap, våld och kärlek till orten

Barns röster om att växa upp i utsatta kommuner och förorter

Barnombudsmannens årsrapporter

- 2010: särskilda ungdomshem
- 2011: sociala barnavården
- 2012: våld och övergrepp
- 2013: barn som misstänks för brott
- 2014: barn med psykisk ohälsa
- 2015: kränkande behandling och trakasserier
- 2016: funktionsnedsättning
- 2017: barn på flykt
- 2018: barn i utsatta kommuner och förorter

Bakgrund årsrapport 2018

- Offentlig statistik och olika undersökningar visar att ojämlikheten bland barn i Sverige ökar inom flera områden
- Kritik från FN:s barnrättskommitté
- Barnombudsmannen ville få ökad kunskap om hur det är för barn att växa upp i utsatta kommuner och förorter och om hur deras rättigheter enligt barnkonventionen tillgodoses

Så gjorde vi

- Identifierat utsatta områden utifrån statistik
- Kommuner
 - Skapat ett index utifrån offentlig statistik
 - Tittat på socioekonomi, skolresultat, hälsa
- Förorter
 - Saknas enhetlig nationell statistik
 - Tittat på storstädernas egna kartläggningar, skolresultat och myndighetsrapporter som rör trångboddhet och trygghet

Mix av kvalitativ och kvantitativ metod

- Kvalitativa samtal med 88 barn i 2 kommuner och 3 förorter
- Kvantitativa enkätsvar från 849 barn i 27 kommuner och förorter
- Genomfördes parallellt under 2017
- Liknande frågor i enkäten och samtalen

Kvalitativa samtal

- Unga Direkt
- Barnet som expert
- Barn mellan 4-20 år
- Maktmöte mars 2018

Kvantitativ enkät

- Utformad tillsammans med barn
- Skickad till ÅK 5 och ÅK 8
- Många fritextsvar
- Återkoppling till barnen som svarat

Barnkonventionen

- Rätt att inte diskrimineras (**artikel 2**)
- Statens skyldighet att genomföra rättigheterna i konventionen (artikel 4)
- Rätt att utvecklas till sin fulla potential (**artikel 6**)
- Rätt till delaktighet (**artikel 12**)
- Rätt att skyddas från alla former av våld (artikel 19)
- Rätt till bästa uppnåeliga hälsa (artikel 24)
- Rätt till utbildning (artikel 28-29)
- Rätt till lek, vila och fritid (artikel 31)

Utanförskap och låga förväntningar

”Bara för att jag inte har ett namn som låter svenskt tillhör jag inte det här... är jag inte medborgare, har jag inte samma värde, det blir lite mer så.”

Pojke i förort

”Rika prinsessor och prinsar. Det är ju nästan sant. Vi är inavel och de är himla kungligheter.”

Pojke i glesbygd

”Det är inte farligt att vara ute här. Vi som bor här vet det. Men media svartmålar oss. Och polisen gör något stort av varje liten grej. Till exempel misshandel läggs upp i media och överdrivs, ungefär som om du lagar mat och kryddar lite extra”

Pojke i förort

”Ja men vad gör det, om jag röstar, det påverkar ändå ingenting, det är ändå de i Stockholm som kommer få största makten, det är deras röster som räknas.”

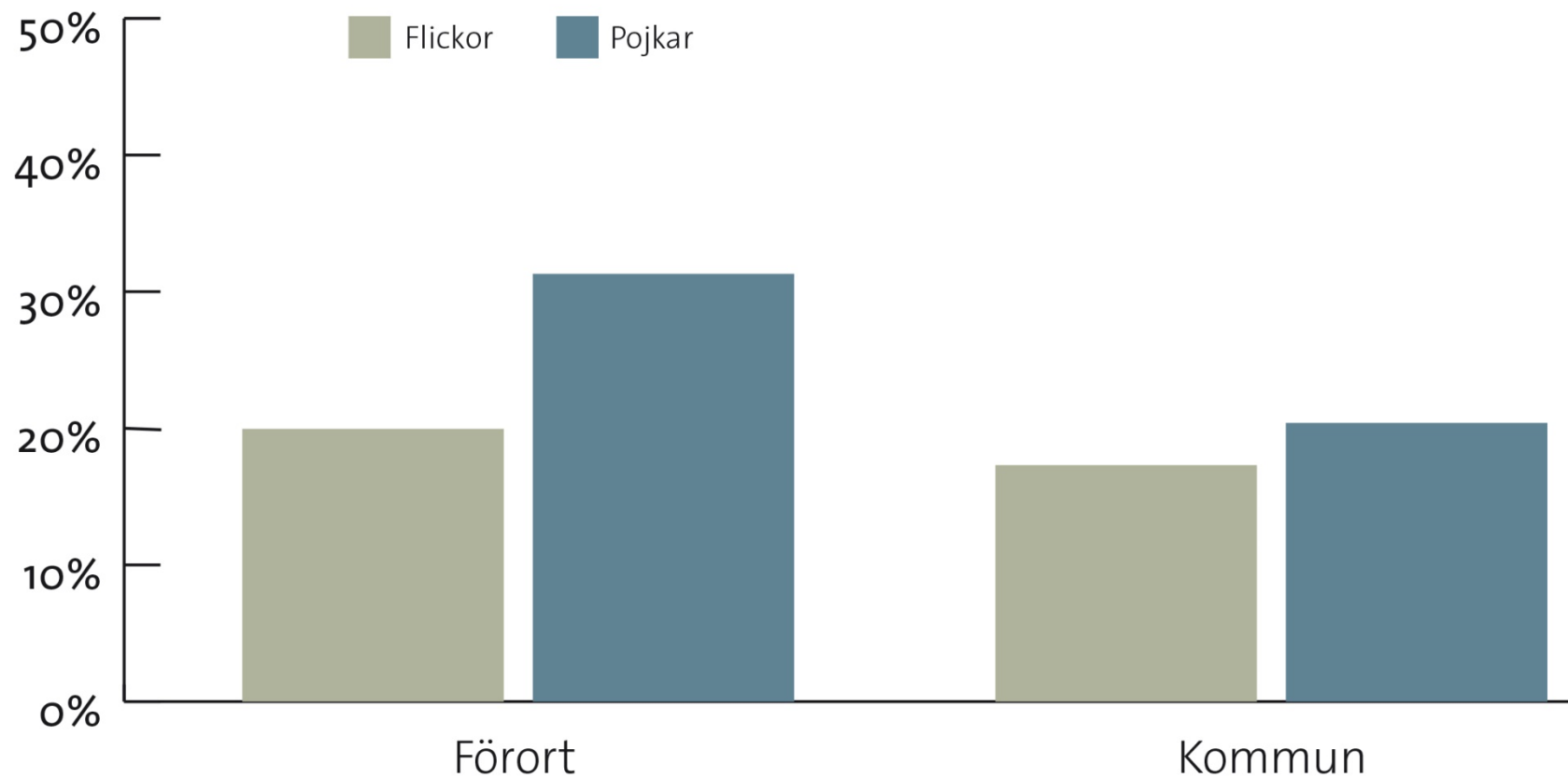
Flicka i glesbygdskommun

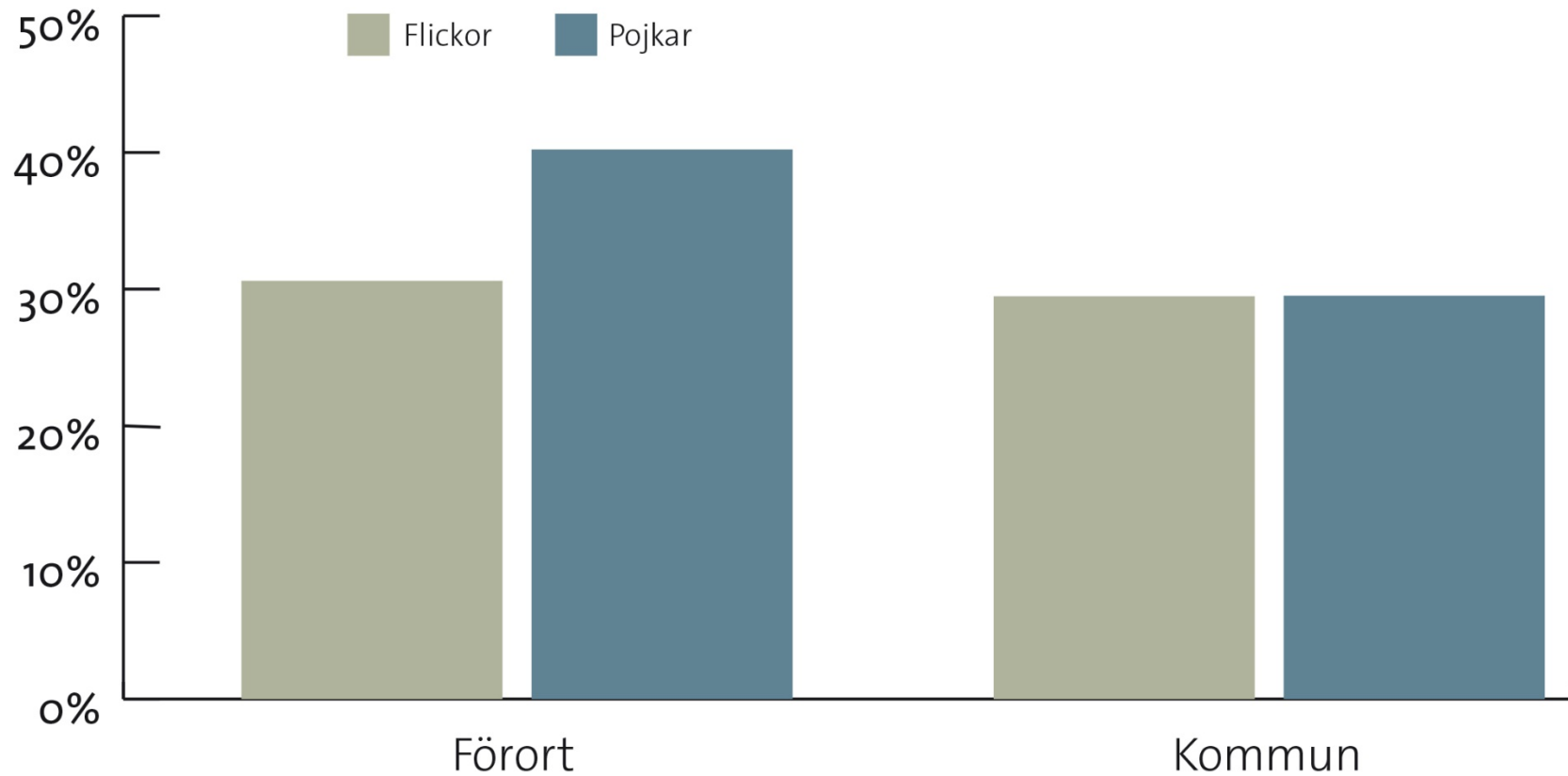
”Lärarna där, de var inte så bra. [...] de tänkte att ’De här eleverna, de kommer aldrig lära sig något, så det spelar ingen roll om vi typ kollar på film varje dag’. Så vi bara satt där.”

Sara

Andel barn i årskurs 5 som tror att det kommer att bli ganska, eller väldigt, svårt att få ett jobb i framtiden

Andel barn i årskurs 8 som tror att det kommer att bli ganska, eller väldigt, svårt att få ett jobb i framtiden

Våld och otrygghet

”De säljer droger, de bränner bilar, stenkastar polisen. Allt möjligt.”

Pojke i förort

”Jag brukar höra skott ibland och jag hör att människor blir dödade med kniv, då blir jag oftast rädd.”

Barn i enkäten

"Jag har gård, men jag får inte gå ut på den."

Ivar, 4 år

Skolans roll

”Och det är också något som är viktigt om man vill att det ska fortfarande bo kvar folk, så borde man väl ändå satsa på att ha bra skolor också. (...) Då borde man väl ändå ha en skola som inte faller sönder”

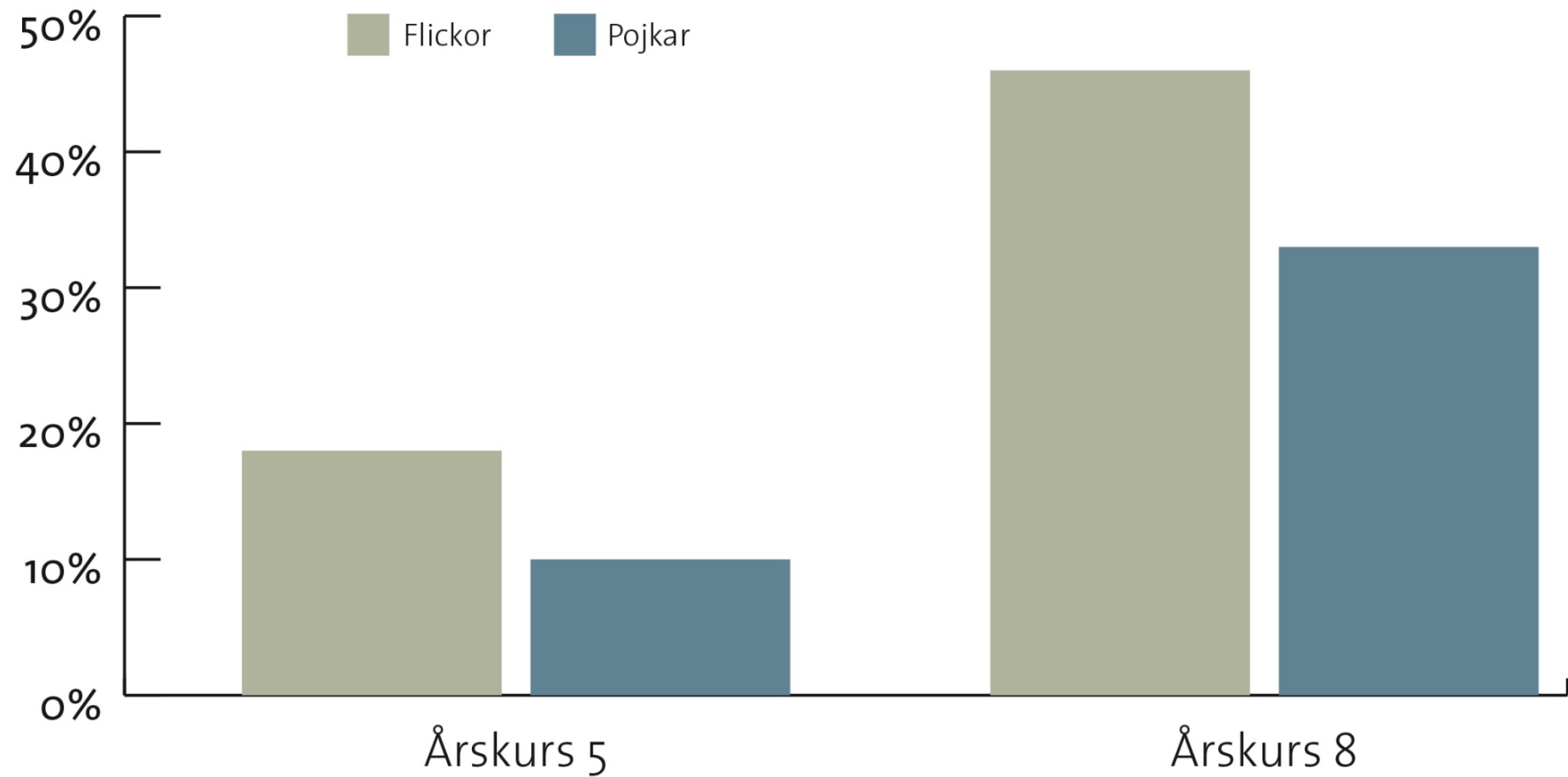
Alice

”Väldigt rörigt. Många lärare. Från, vad var det, sjuan till nian så har jag haft ... alltså i matte då, så har jag haft åtta mattelärare.”

Elsa

Andel barn som litar lite eller inte alls på vuxna i skolan

”Alltså de har suddkrig över hela klassrummet. Man kan inte koncentrera sig. Lärarna, de brukar bara gå ut. De ger oss uppgifter och de går ut.”

Medina

”Jo, det är alltid bråk här och slagsmål, och jag får alltid höra när jag kommit hem av mamma ”varför har polisen varit där och vem har slagits?”

Wilma

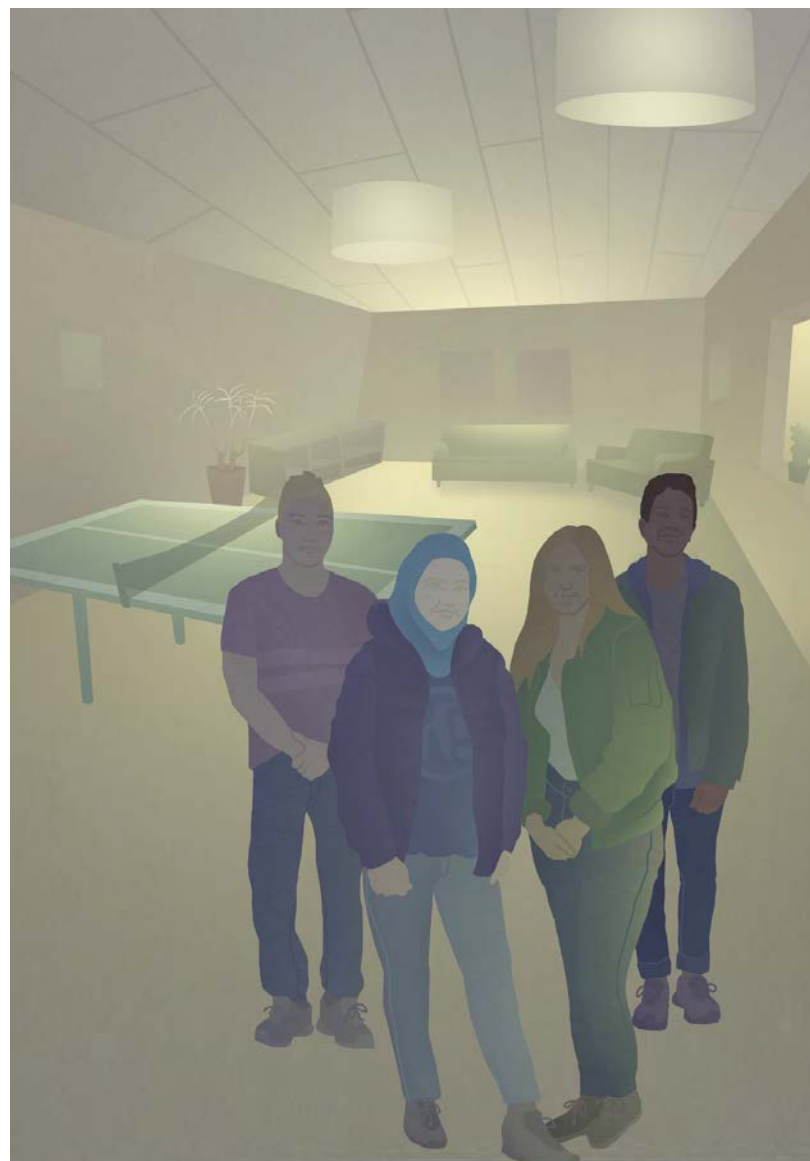
Delaktighet och fritid

”Vi har fler fritidsgårdar som är öppna i olika dagar. Så det är alltid några av dem som är öppna varje vecka. Så det är alltid någonting som är öppet. Så det är kul.”

Flicka i kommun

”Det finns folk som kommer hit för att inte vara hemma, för att det är fattigt.”

Pojke i förort

”Jag tycker det är jättebra projekt, för att den börjar någonstans i alla fall. Och just nu så är det vid sexorna, och de är inte så gamla. Men med tiden så kommer de lära sig och då kan de även lära de yngre som är ännu yngre.”

Pojke i förort

”Man ska inte bli allt för generös och ge all makt till ungdomarna. Men man ska ge dem makten som gäller dem. Till exempel sakfrågor i lokal nivå.”

Pojke i kommun

Barnombudsmannens förslag

- Säkerställ barnets rätt till skydd från våld, kränkningar och trakasserier
- Säkerställ likvärdig utbildning för alla barn
- Stärk barnets rätt till delaktighet och en meningsfull fritid

Säkerställ barnets rätt till skydd från våld, kränkningar och trakasserier

- Anta en samlad nationell handlingsplan för att motverka våld mot barn

Säkerställ likvärdig utbildning för alla barn

- Säkerställ kontinuitet och kvalitet i barnets lärande
- Skriv in i läroplanerna att alla skolor och förskolor ska informera barn och vårdnadshavare om den hjälp och det stöd barn har rätt till
- Stärk studie- och yrkesvägledningen i utsatta kommuner och förorter

Stärk barnets rätt till delaktighet och en meningsfull fritid

- Säkerställ jämförbar statistik över barns levnadsvillkor
- Säkerställ att barn har likvärdig tillgång till fritidsaktiviteter oavsett kön, bakgrund och bostadsort
- Skapa lokala forum för inflytande där barn kan söka medel för att förverkliga egna projekt och aktiviteter

Tack för att ni lyssnade!

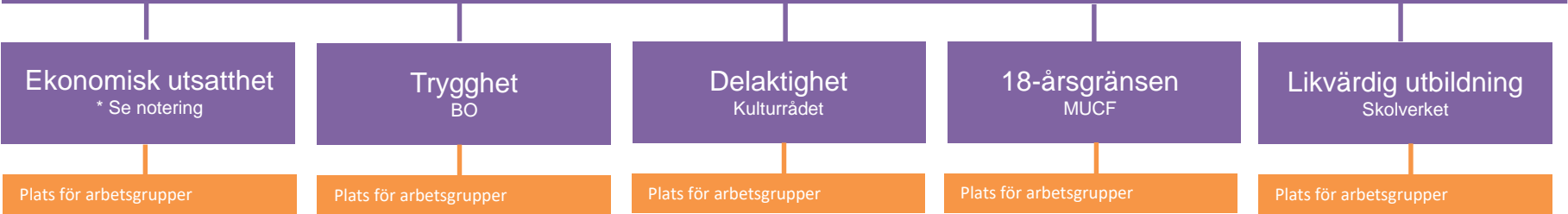
Samordningsforum
Myndighetschefer

Beredningsgrupp
Barnombudsmannen
Konsumentverket
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Skolverket (ordf. 2018-2019)

Förslag efter Samordningsforum 23 april:

* Konsumentverket undersöker om Kronofogden kan vara ansvarig myndighet